

Φορέας Υλοποίησης	: EJTN
Τόπος Διεξαγωγής	: Rome (Italy), Bucharest (Romania)
Ημερομηνία	: 14-15/11/11 και 6-7/12/11
Τίτλος Σεμιναρίου	: Methodologies and brainstorming in the framework of judicial training- Competencies of the trainers
Συμμετοχή	: Κανελλόπουλος Δημήτριος Αντιπρόεδρος Αρείου Πάγου ε.τ, Ντουχάνης Χρήστος Πάρεδρος ΣτΕ

Σχόλια

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για τη Δικαστική Εκπαίδευση (EJTN), στις δραστηριότητες του οποίου μετέχει η Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών, σύμφωνα με το άρθρο 41 παρ. 1 του Ν. 3689/2008 (ΦΕΚ 164 Α'), όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 17 παρ. 4 του Ν. 3910/2011 (ΦΕΚ 11 Α'), έχει δημιουργήσει Φόρουμ Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών (Training the Trainers Forum) [TTF] Δικαστικών Λειτουργών και Εισαγγελέων. Στο πλαίσιο του εν λόγω φόρουμ αναλαμβάνονται δράσεις, αναπτύσσεται προβληματισμός και καταρτίζονται και ανταλλάσσονται κείμενα, που κατατείνουν στην ανταλλαγή εμπειρίας και τη θέση κανόνων, οι οποίοι πρέπει να διέπουν την απόκτηση των ειδικών δεξιοτήτων που απαιτείται να διαθέτουν οι εκπαιδευτές δικαστών. Στο φόρουμ αυτό μετέχει εκπρόσωπος των φορέων που συνεργάζονται με το EJTN, εφόσον διαπιστευτεί για το σκοπό αυτό από τον εθνικό φορέα.

Ορίσθηκα να εκπροσωπήσω τη Σχολή σε μία εκδήλωση του TTF και να συνοδεύσω τον τότε Γενικό Διευθυντή της κ.Δημήτριο Κανελλόπουλο, σε μία άλλη. Η πρώτη εκδήλωση είχε τη μορφή

συνάντησης εκπροσώπων των συνεργαζομένων με το EJTN εθνικών φορέων και πραγματοποιήθηκε στη Ρώμη στις 14 και 15 Νοεμβρίου 2011 με τον τίτλο *Methodologies and brainstorming in the framework of judicial training*”, έλαβαν δε μέρος σ’ αυτήν εκπρόσωποι των συνεργαζομένων με το EJTN φορέων όλων, σχεδόν, των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η συμμετοχή στη συνάντηση προϋπέθετε τη συμπλήρωση συντόμου ερωτηματολογίου, το οποίο καταρτίστηκε κατόπιν συνεννοήσεως, ως προς το περιεχόμενο των απαντήσεων, με το Γενικό Διευθυντή και επισυνάπτεται στην παρούσα. Η συνάντηση οργανώθηκε με δύο συνεδριάσεις της ολομέλειας των εκπροσώπων και με τέσσερις ομάδες εργασίας (workshops - ateliers), από τις οποίες ο κάθε εκπρόσωπος μετείχε μόνο στις τρεις για οργανωτικούς λόγους. Η συνάντηση ακολούθησε συγκεκριμένο πρόγραμμα, το οποίο τηρήθηκε επακριβώς και αντίγραφο του οποίου ομοίως επισυνάπτεται.

Η δεύτερη εκδήλωση είχε την ίδια μορφή και οργανωτικό σχήμα παρόμοια με της πρώτης και έλαβε χώρα στις 6 και 7 Δεκεμβρίου 2011 στο Βουκουρέστι με τον τίτλο *Competencies of Trainers*. Οι έλληνες εκπρόσωποι παρακολούθησαν όλες τις ομάδες εργασίας. Στη συνάντηση αυτή δόθηκε ιδιαίτερο βάρος στην εκπαίδευση των δικαστών σε νέες μορφές τεχνολογίας και στην εκπαίδευση **μέσω** πληροφορικής, καθώς και στον κατάλληλο τρόπο πρακτικής εκπαίδευσης των δικαστών και στις ιδιαίτερες δεξιότητες των εκπαιδευτών, που ασκούν έργο ανάλογο με αυτό του, καθ’ ημάς, υπεύθυνου πρακτικής εκπαίδευσης.

Βασικά στοιχεία του προβληματισμού που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο των δύο αυτών εκδηλώσεων, είναι, κατά τη γνώμη μου, τα εξής:

1) Ποιο πρέπει να είναι το περιεχόμενο της εκπαίδευσης των εκπαιδευτών δικαστών και ποιος ο κατάλληλος τρόπος απόκτησης εκπαιδευτικών δεξιοτήτων εκ μέρους τους; Ως προς το ζήτημα αυτό, κοινή υπήρξε η διαπίστωση ότι οι εκπαιδευτές δικαστών δεν γνωρίζουν σε επαρκή βαθμό και, πάντως, δεν μπορούν πάντοτε να αντιμετωπίσουν με επιτυχία τις ιδιαιτερότητες της εκπαίδευσης ενηλίκων, όπως οι δικαστές. Τέθηκαν, λόγου χάρη, υπόψη των συμμετεχόντων, επιστημονικές διαπιστώσεις, σύμφωνα με τις οποίες οι δικαστές τείνουν, ως επιμορφωνόμενοι, να συμμετέχουν ενεργά στις παραδόσεις και να «ενοχλούνται» από ακαδημαϊκά ύφη, ενώ α) είναι αυτόνομοι με προσωποπαγή κίνητρα, β) είναι φορείς κοινωνικής εμπειρίας και, μάλιστα, πολλαπλών προελεύσεων, γ) απαιτούν στοχευμένη πληροφόρηση και πρακτικές εφαρμογές.

2) Ποια πρέπει να είναι η διάρκεια και ποιο το πρόγραμμα εκπαίδευσης των εκπαιδευτών δικαστών; Η ιδέα που υποστηρίχθηκε κατά τη συνάντηση της Ρώμης και αφού, βεβαίως, διευκρινίσθηκε ότι δεν

δεσμεύει τη Σχολή, ήταν ότι όσο μεγαλύτερη είναι η διάρκεια της εκπαίδευσης των εκπαιδευτών δικαστών στην παιδαγωγική πλευρά της εκπαίδευσης, τόσο πιο αυξημένες θα είναι οι αποκτώμενες από αυτούς εκπαιδευτικές δεξιότητες, αλλά, αντιστρόφως, θα μειώνεται το ενδιαφέρον καταξιωμένων και ικανών προσώπων, που είναι ιδιαίτερα κατηρτισμένα σε ορισμένους κλάδους του δικαίου και θα είναι, κατά τεκμήριο, απρόθυμα να υποβληθούν τα ίδια σε μακρόχρονη και απαιτητική εκπαιδευτική διαδικασία.

3) Ποιάς μορφής πρέπει να είναι η επαγγελματική σχέση των εκπαιδευτών δικαστών με τους εθνικούς φορείς; Η ανάθεση συγκεκριμένων διαλέξεων ή η σύναψη σύμβασης μακράς διάρκειας με σχέση οιονεί αποκλειστικής απασχόλησης; Είναι προφανές ότι η μία ή η άλλη απάντηση θα επηρέαζε την εκπαίδευση και τα κριτήρια πιστοποίησης των ίδιων των εκπαιδευτών.

4) Ποια θα ήταν τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της μερικής – έστω- υποκατάστασης της παροχής εκπαίδευσης δια ζώσης από την εκπαίδευση μέσω νέων τεχνολογιών, ιδίως σε ό,τι αφορά τη συνεχή εκπαίδευση (επιμόρφωση); Η υιοθέτηση σκέψεων που ακούστηκαν στη συνάντηση του Βουκουρεστίου, ιδίως από τους Ιταλούς εκπροσώπους, που φαίνεται ότι έχουν αναπτύξει σχετικές μορφές εκπαίδευσης, θα σήμαινε ότι επιμορφωτικά σεμινάρια σε εν ενεργεία δικαστικούς λειτουργούς θα μπορούσαν να γίνουν μέσω υπολογιστή με ανάθεση συγκεκριμένων εργασιών και αξιολόγησή τους από τη Σχολή.

5) Ποια πρέπει να είναι τα χαρακτηριστικά της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε δικαστές και, βέβαια, των ίδιων των εκπαιδευτών δικαστών; Διαπιστώθηκε ότι σε ορισμένες χώρες δεν υπάρχει θεσμοθετημένο σύστημα αξιολόγησης, το οποίο θα καθοδηγούσε τους εκπαιδευτές για το μέλλον.

6) Ποιος είναι ο βαθμός ανάπτυξης της δικαστικής ψυχολογίας σε κάθε χώρα και πόσο αυτή διαπερνά το σύστημα εκπαίδευσης δικαστών; Σχηματίστηκε η εντύπωση ότι η δικαστική ψυχολογία αποτελεί ανερχόμενο επιστημονικό τομέα με συγκεκριμένες πρακτικές εφαρμογές στην εκπαίδευση και μετεκπαίδευση δικαστών σε χώρες όπως η Ολλανδία. Είναι προφανές ότι το ζήτημα αυτό παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον και για την εκπαίδευση δικαστών.

Δυστυχώς, τα σχετικά κείμενα δεν μπορούν να αξιοποιηθούν παρά μόνον από πρόσωπα που διαθέτουν κωδικό αριθμό πρόσβασης στο φόρουμ και έχουν διαπιστευθεί, για το σκοπό αυτό, από εθνικούς φορείς. Έτσι, η σχετική πληροφόρηση δεν είναι διαθέσιμη.